

reisverslag

KNNV-reis

FALSTERBO / ZWEDEN
&
RÜGEN / DUITSLAND

16 tot 25
september
2007

Samenstelling
& redactie:
Erik Eggenkamp

REISGEGEVENS

Deelnemers:

Staannd v.l.n.r.:

Franklin Tombeur,
Jantine van Hulst-
Slot, Ilse Jonker, Ria
Roze, Wiesje Hijink,
Koos van Oorschot,
Nel van Meijeren,
Jan de Koning, Ben
van Muyen (2^e reis-
leider);

Gehurkt v.l.n.r.:

Jannie Kassies, Ma-
rijke van Volkom,
Tineke Ammerlaan,
Tineke Groot, Erica
de Koning.

Voorgnd: Tom
Poes, achtergrond:
busje 1
(foto Erik Eggen-
kamp)

▼ Verblijf op Falsterbo: Lotsvillan Höllviken (foto Jannie Kassies)

Erik Eggenkamp (reisleider; foto
Wiesje Hijink)

▲ Verblijf op Rügen: Landsgasthof Kiebitzort (foto van website www.kiebitzort-ruegen.de)

INHOUDSOPGAVE:

Dagverslagen

16 september: Heenreis	blz 3
17 september: Skanör	blz 3
18 september: Binnenland Zuidwest Zweden	blz 4
19 september: Verjaardag van Franklin	blz 5
20 september: Meer Falsterbo	blz 6
21 september: Overtocht naar Rügen	blz 7
22 september: National Park Jasmund	blz 8
23 september: Biosphärenreservaat	blz 9
24 september: Boddenlandschaft	blz 13
25 september: Terugreis	blz 13

<u>Waarnemingen:</u>	blz 15
----------------------	--------

Zondag 16 september 2007: de dag van de Heenrei

Na alle voorbereidingen voor de reis getroffen te hebben, ben ik gisteren al naar onze verzamelpaats Deventer vertrokken. Samen met de tweede reis leider, Ben van Muyen, hebben we de busjes voor ons vervoer opgehaald bij het verhuurbedrijf. Gelukkig kan ik bij Ben en zijn vrouw Jopie blijven overnachten.

Op de vertrek dag verloopt alles voorspoedig, iedereen is keurig op tijd en wanneer we allemaal kennis met elkaar hebben gemaakt, verdeelt de groep zich over de twee busjes en kunnen we vertrekken.

Met enkele tussenstops, een veerboot-overtocht van Duitsland naar Denemarken en de “grote trek” over de brug over het Kattegat (Kopenhagen-Malmö) komen we tegen het donker worden aan in Zuid-Zweden. Het zoeken naar een tankstation vergt nog even wat tijd, maar inmiddels heb ik geregeld dat we bij aankomst in Falsterbo (of juister gezegd: Höllviken) direct aan tafel kunnen schuiven in The Shakespeare Pub. Tegen het einde van het diner komt de beheerder van ons verblijf in Höllviken met ons kennismaken en de sleutel van het pension brengen.

Het diner bij The Shakespeare Pub – waar ik goede ervaringen heb opgedaan tijdens een eerder verblijf in Falsterbo - blijkt ook dit keer goed verzorgd. Hoewel het eigenlijk de bedoeling was dat wij als reisgezelschap tijdens ons verblijf in Zweden in ons eigen levensonderhoud zouden voorzien – wat neer zou komen op een aantal keuken- en corvee beurten voor de deelnemers – besluit ik om te kijken of ik met de chef-kok van de Pub tot een akkoord kan komen om ook onze overige dagen in Falsterbo hier te dineren. Kwestie van een goed aanbod met een juiste prijs binnen het beschikbare budget. Dat blijkt te lukken, met iedere dag keuze tussen een vlees- en visgerecht. Betekent dat we als reisgezelschap alleen nog ons ontbijt en lunch zelf hoeven te verzorgen. Ik ben daar wel zo blij om: hoewel het heel gezellig is om met een paar anderen 's avonds te koken voor de rest van de groep, is het toch wel een behoorlijke belasting, weet ik uit ervaring. Zeker met de lange dagen die we gaan maken (vroeg op, tegen donker weer thuis). En we zijn allemaal niet de jongsten meer.

Na afloopt van het diner voltooien we de laatste etappe van deze dag: het korte ritje naar de Lotsvillan. Daar aangekomen laden we de bussen uit en verdeel ik de kamers over de reisgenoten. Het mag duidelijk zijn dat het deze avond niet laat wordt (de avond is hooguit “bont” te noemen vanwege de verscheidenheid in nachtkleding die ik bij een laatste rondgang door het huis tegenkom). Morgen is het vroeg opstaan: vogeltrek speelt zich altijd in de eerste uren na zonsopgang af.

Erik Eggenkamp

Maandag 17 september 2007: de dag van de wandeling bij Skanör

Onze eerste dag in Falsterbo. We gaan vroeg op om ervoor te zorgen dat we vóór zonsopgang op onze kijkplaats nabij het golfterrein van Falsterbo zijn. Golfers zijn er nog niet, maar wel al vogelaars: we zijn dus niet de enigen. En onderhand komen er al heel wat groepen en groepjes Boompiepers, Sijzen, Kepen en Vinken, Kwikstaarten etc. langs. Onze groepsleider, Erik, informeert ons snel over de Kramsvogels. Nog voordat we zelf iets gezien hebben, heeft hij de vogels al gehoord. Een Sperwer die overkomt, herken ik zelf ook! Als ezelsbruggetje leer ik “fladder, fladder, glij”.

Ik noteer heel wat vogelnamen. Dat zal 's avonds bij het invullen van de lijsten van pas komen. Erik zal het leuk vinden als we deze keer meer vogels kunnen registreren dan de vorige keer in 2002. Het waren er toen 139, en nu? Dat zal later blijken.

Niet iedereen heeft het geduld om naar de vogels te blijven kijken. Het is nog fris op de vroege morgen en een beetje beweging kan na de reisdag geen kwaad. Ik ga met anderen aan de wandel. Achter onze standplaats blijkt een vuurtoren te staan, die menig schipper geweest heeft op de gevaren in dit gebied. Dan komen ook de anderen eraan gewandeld. We lopen langs de verschillende watertjes en zien daar vrouwtje Brilduiker, Kuifeenden, Grote Stern etc. En er is ook aandacht voor Zandblauwtje, Blauwe Klokjes, Engels Gras, Geel Walstro. Dat doet mij deugd.

Onderhand heeft een aantal van ons hun telescoopkijker uitgezet. Dat blijft toch een fantastisch gezicht. Eenden die je vanuit de verte nog niet echt kunt determineren, blijken in de kijker wel/niet Eidereend of Wintertaling te zijn. We houden het op een eclips.

Dan is het tijd om terug te gaan voor het ontbijt. Onderweg neemt Erik een Zweedse Metro mee, voor het weerbericht. Om het programma eventueel bij te stellen.

Vandaag gaan we rond 11.30 uur weer op stap richting het noorden, naar Skanör. Een leuk klein plaatsje, waar sommigen van ons even een rondje over het kerkhof maken en daarna naar het natuurgebied aldaar, waar we Goudplevieren, Waterhoentjes, Groenpootruiters etc. zien. Onderweg word mij nog gevraagd of ik bepaalde bloemen ken: bij nader kijken blijken het kunstbloemetjes te zijn

Het is heerlijk weer geworden. Nabij de huisjes aan het strand eten we onze meegebrachte boterhammen op. Een Vuurvlindertje komt langs alsook een Sabelsprinkhaan die mijn trui een heerlijke zitplaats vindt! Na de lunchpauze valt de groep wat uiteen. De een loopt gewoon harder of langzamer dan de ander, maar dat heeft ook zo zijn voordelen. Rond half vijf hebben we weer op het pleintje bij de kerk afgesproken.

Voor het avondeten gaan we weer naar het restaurant Shakespeare. Dat hebben we gisteren besloten. Ik vind het wel geslaagd dat we niet zelf hoeven te koken etc. De keuze vandaag is tussen fish and chips of spareribs, met een glaasje wijn. Gezellig en lekker.

Na thuiskomst kijken we nog naar de foto's die Erik die dag gemaakt heeft. Een mooie afsluiting van deze dag.

Tineke Groot

Dinsdag 18 september 2007: de dag van het binnenland van Zuidwest Zweden

Ook voor deze morgen is afgesproken dat we in de vroege ochtend zullen gaan vogelen. Maar voor mij is het teveel gevraagd: ik blijf uitslapen, maar niet zonder iemand anders gevonden te hebben die het verslag van de ochtend wil maken: Jantine!

Naar de punt van Falsterbo.

Om 6.10 uur rijden we weg naar het parkeerterrein bij de golfbaan van Falsterbo. De regenkleding is nodig en er staat een fikse wind. In het schemerdonker lopen we de kijkplaats van gisteren voorbij, op weg naar de punt.

Een beetje bezorgd ben ik wel, want Jannie, die evenals Nel niet meegegaan is, heb ik beloofd over dit deel van de dag verslag te doen. Gelukkig geeft Erik mij de nodige aanwijzingen en zo kan ik met pen en schrijfblok bij de hand, opgelucht ook genieten van deze wandeling. Ik had niet verwacht dat we zoveel vogelaars op de punt zouden aantreffen. Maar gelukkig, er zijn ook heel veel vogels: bij, op en in het water. Knobbelzwanen, Grauwe Ganzen, Rosse Grutto, om maar een paar te noemen. We zijn verrukt als we verder op de achtergrond een hele rij Zeehonden ontdekken!

Boven onze hoofden zien we veel groepen kleine vogels, zoals Boerenzwaluwen, Gele Kwikstaarten, Sijsjes, allemaal zuidwaarts trekkend. Opwindend vind ik het grote aantal Sperwers, scherend over het water op zoek naar prooi.... Ja, de natuur is hard, zo werd me gezegd. Deze morgen komt de zon er niet aan te pas, zodat ik bij het schrijven last van 'domme handen' krijg. Na een paar uur gaan we weer richting 'huis' en dan zie ik tussen en onder het hoge gras de Wilde Viooltjes, die daar in overvloed nog staan te bloeien. Prachtig. Het is een mooi begin van de dag, afgesloten met een heerlijk ontbijt.

Jantine van Hulst-Slot

Busvogelen

De weersverwachting voor deze dinsdag is ronduit slecht: bewolkt en regen. Daarom stelt Erik voor om met de busjes op stap te gaan in de richting van de meren die ten noordoosten van Falsterbo liggen. Om kwart voor elf vertrekken we.

Na een goed half uur kunnen we al de grote weg verlaten en het boerenland inrijden. Langzaam rijdend en links en rechts speurend gaan we verder en als het even ophoudt met regenen: de auto uit voor een wandelingetje. Om half twaalf de eerste 'hit': Erik heeft links van de weg, ik zie het nog voor me, in een kale boom een Rode Wouw ontdekt. Kijkers! Telelenzen! Foto's! De Sperwer, verderop, aan de rechterkant, valt hierbij in het niet. Niet veel later worden we zelfs getraakteerd op twee vliegende Rode Wouwen, je ziet het aan hun gevorkte staarten. En als klap op de vuurpijl ontdekt Franklin boven het bos aan de andere kant van de weg een Stearend! Verder horen we Fazanten, we zien vaak de Raaf, op de hoogspanningsdraad een stuk of acht Sijsjes, Vinken in de bomen, en later nog een Buizerd met een Rode Wouw, samen in een boom.

We lunchen tijdens een droge bui waarbij Erik eieren uitdeelt, om de moed erin te houden, denk ik, want erg groot is de oogst aan vogels niet. Een regenbui jaagt ons weer de busjes in en nu gaan we op weg naar het meer waar tijdens een zelfde reis in 2002 een Visarend werd gesignaleerd. Het kost enige moeite om een goede uitkijkplek te vinden en tja, daar schittert de Visarend.... door afwezigheid!

Ondertussen valt er veel te genieten van het landschap: vossebesrode schuren, golvende, omgespitte akkers, soms met Wintertarwe al boven de grond, alsof het lente is. En in de middag, als de regen weggetrokken is, zien we gigantische wolkenluchten en verandert het zwart en bruin van de akkers in de meest subtiele aardkleuren.

Aan het eind van de middag lopen we nog een stuk langs de weg om onze benen te strekken. Het is inmiddels zonnig weer geworden. Een enorme paddestoel trekt veler aandacht en wordt driftig gefotografeerd. Onderweg zien we nog een Roekenkolonie en een vlucht van minstens honderd Kieviten, die de opklaring benutten om alvast een eind zuidwaarts te trekken. Wij worden verwacht in ons stamrestaurant waar ons ongetwijfeld weer een heerlijke maaltijd zal worden opgediend.

Jannie Kassies

Woensdag 19 september: de dag waarop Franklin 60 werd

's Ochtends waren we weer met een bijna voltallige groep aan het ontbijten voor ons vroege vertrek naar de punt. Het waaide weer hard die morgen, maar we vonden een beschut plaatsje bij het water. Geen bijzondere soorten gezien, maar met de telescoop kon iedereen genieten van de aanwezige vogels. Er werden weer veel Sperwers gezien.

Tijdens het speuren naar een nieuwe soort werden we door Franklin getrakteerd op negerzoe-
nen. Hij vierde zijn 60^e verjaardag op een bijzondere plek. Daarna weer terug naar het pensi-
on, daar werd uitgebreid ontbeten en werd de verjaardagsviering van Franklin nog eens dun-
netjes overgedaan met een heerlijke taart die Erik had verzorgd.

's Middags was er zowaar een veelbelovend zonnetje, dus we gingen naar de hei. We hadden
ons allemaal lekker neergeveld in het gras, telescopen en kijkers in de aanslag. En daar kwa-
men ze: Buizerds, Wouwen, Sperwers! Helaas zette de zon niet door, het betrok en geen spec-
taculaire aantallen roofvogels. Heel jammer, ik zelf had de beelden voor ogen van een zon-
overgoten hei met ontelbare roofvogels. Je moet het treffen.

Voor de rest van de middag bood Erik de keuze om nog langer op de hei te blijven in afwach-
ting van beter weer en eventueel een wandeling naar een ander gebied of om op eigen gele-
genheid terug te wandelen naar het pension. Met nog drie anderen vertrok ik voor de lange
wandeling terug naar het pension, die langs het water en strand zou voeren. Een aantal vol-
houders bleven op de hei achter voor de roofvogels. Later gingen zij ook wandelen.

Op een gegeven ogenblik kwamen we steeds dichterbij een groep Kanoetstrandlopers.

We slopen dichterbij en zagen deze prachtige vogeltjes druk foeragerend, zonder zich van ons
ook maar iets aan te trekken. Sommigen hadden nog een oranje buik. Wat ontzettend jammer
dat ik mijn fototoestel niet bij me had! Het was een prachtig schouwspel, waar we alle tijd
voor namen. Voor mij echt een hoogtepunt.

Aan het eind van de dag kwam de groep weer tezamen bij het pension, waarna we met de bus-
jes weer heerlijk uit eten zijn gegaan in ons stamhotel.

Tineke Ammerlaan

Donderdag 20 september 2007: de dag van de verdere verkenning van Falsterbo

We vertrekken om 06:00 naar de parking van de "Falsterbo golfbaan". Het is zwaarbewolkt
en als we uitstappen is er zelfs nog een klein regenbuitje. We zijn maar met acht mensen ver-
trokken, de rest wou uitslapen. We verdelen ons in twee groepjes. Een groep gaat naar "de
punt" en dat ondanks de harde wind en het ander groepje blijft in de luwte van de vuurtoren-
tuin.

Er valt weinig te beleven. Een enkele Sperwer, wat Vinken en wat Gele Kwikstaarten. Om
08:00 is het genoeg geweest en zoeken we maar weer ons verblijf op voor het ontbijt. De
weersvooruitzichten zijn slecht. Het is moeilijk beslissen. Sommigen willen zelfs nog wat plat
gaan. Er zijn enkele mogelijkheden: een strandwandeling onderlangs Ljunghusen, een bos-
wandeling in het reservaat ten noorden van de heide en de derde keuze ben ik vergeten.

Met drie mensen vertrekken we langs het strand en zien flinke groepjes Bonte Strandloper. Er
zitten enkele Kleine Strandlopers tussen, een Kanoet, een Zilverplevier en ook wat Bontbek-
plevieren. Een groepje Spreeuwen brengt ons zelfs even in de war. En verder wat Pijlstaarten,
Witte Kwikken, Graspiepers en Boerenzwaluwen. De harde wind maakt het niet bepaald aan-
genaam en we keren binnenduins terug.

Tegen 12:30 is iedereen weer terug, lichtjes verkleumd of nat van het zweet. Het is weer
moeilijk beslissen wat we gaan doen. Het weer speelt ons parten. We zullen maar eerst eens
gaan kijken bij de heide. Wordt het daar niks dan zoeken we wat schorrengebied op ten noor-
den van Höllviken. Op de heide is inderdaad niks te zien. Een busje rijdt met een zestal men-
sen naar het schorrengebied.

Het terrein ten noorden van Höllviken blijkt slecht begaanbaar zeker zonder laarzen. Sloten en
elektrische schrikdraad beperken nog meer onze actieradius. Er zitten veel eenden en Grauwe
Ganzen, een Tapuit, 3 Torenvalken en een Groenpootruiter. Geen Baardmannetjes ondanks de

flinke rietkragen. Dus maar verderop naar het noorden waar rustgebieden liggen voor ganzen. Deze gebieden liggen ten westen van Velling en grenzen aan de open zee.

We zien op de akkers Canadese en Grauwe Ganzen. Eén heeft zelfs een grijze halsband aan maar als ik de bus verlaat om met een telescoop de inscripties af te lezen vliegt het groepje weg. Verderop in het eigenlijke rustgebied van Eskilstorp zitten er nog enkele duizenden Grauwe Ganzen, een zestal Brandganzen en wat Blauwe Reigers. Rond 17:30 begint het weer te regenen en dan hebben we het wel gehad voor vandaag. The Shakespeare Pub wacht op ons. Maar eerst nog eens naar het winkelcentrum voor de kooplustigen.

Franklin Tombeur

Vrijdag 21 september 2007: de dag van de overtocht naar Rügen

De dag begint zoals de voorgaande dagen: een vroege uitstap naar de golfbaan van FASTERBO voor de ochtendtrek. Het is de laatste gelegenheid, want vandaag maken we de overtocht naar Rügen, waar we de rest van de reis zullen verblijven.

Deze ochtend biedt qua vogelsoorten niets nieuws meer ten opzichte van de vorige dagen. Betekent in ieder geval dat we de vorige dagen de omgeving grondig hebben afgespeurd. Op de buitenste landtong van de "Punt" zien we wel een Vos rondstruinen. We keren bijtijds terug naar de Lotsvillan om in te pakken en voor de noodzakelijke schoonmaakwerkzaamheden. We willen als KNNV uiteraard een goede indruk achterlaten en het pension weer spik en span op te leveren. Het moet gezegd: iedereen doet zijn uiterste best en in blij humeur. We houden zelfs nog tijd over om aan de overkant van het kanaal waaraan de Lotsvillan ligt, het plaatselijke bos te verkennen. Mijn hoop is gevestigd op Zwarte en/of Kuifmezen. Helaas blijkt het bos bijna uitgestorven en komt het uitstapje neer op een veredeld "tijdvullen". Tja, je kunt de natuur nu eenmaal niet regisseren (en dat is misschien maar goed ook).

We vertekken nu richting Trelleborg, waar we de veerboot naar Sassnitz zullen nemen. Bij het uitrijden van Höllviken ziet Ben nog een groepje Patrijzen. Zo, die kunnen mooi op de lijst. Bij de veerhaven van Trelleborg aangekomen moet ik nog wat administratieve zaken afhandelen, zoals een passagierslijst invullen. Aangezien ik naast namen en paspoortnummers ook geboortedata moet vermelden, krijg ik een aardig inzicht in de leeftijdsopbouw van de groep. Hierdoor stijgt mijn bewondering voor hetgeen de deelnemers tot nu toe te verduren hebben gekregen (steeds vroeg op, lange dagen maken) en dat zij daarbij dan toch nog - op hun leeftijden - fris en monter blijven.

De overtocht zelf biedt velen een welkome periode van rust. Hoewel het op dek behoorlijk waait, slagen de meesten erin om een ligstoel te bemachtigen en uit de wind te genieten van de zon die zich af en toe laat zien. Verder dan een groepje Eiders en Zwarte Zeeëenden kom ik niet. Na twee uur varen komen de "White Cliffs of Rügen" in zicht, een beeld dat de meeste reisgenoten gulzig in zich opnemen.

In Sassnitz aan de oostkust van Rügen schepen we uit voor een rit dwars over het eiland naar het Boddenlandschap aan de westkust van Rügen, naar het pension Kiebitzort waar we de rest van de reis zullen verblijven. Ik ben benieuwd: het is voor mij de eerste keer dat ik daar ben. De ontvangst blijkt zeer hartelijk. Een aantal reisgenoten heeft een kamer in het hotelgedeelte, de rest vindt zijn onderkomen in de driepersoonshuisjes in de tuin van het complex. Dit belooft een mooie uitvalsbasis voor de komende dagen.

Ik sluit opnieuw een goede deal met de bedrijfsleidster over ons lunch en diner voor de komende dagen. Het eten 's avonds blijkt goed in orde te zijn. Dit is een plek om nog eens terug te komen.

Erik Eggenkamp

Zaterdag 22 september 2007: de dag van het National Park Jasmund

Al vroeg ben ik wakker: vol verwachting klopt mijn hart, en ja daar zijn ze: die Kraniche! Dus vlieg ik mijn bed uit, gauw de kleren aan en naar buiten. Vanuit ons hotel loop je zo een weggetje op dat door de weilanden richting de dijk loopt. Daar kijk je op de Kubitzer Bodden.

Laag over het water trekken slierten Kraanvogels en Grauwe Ganzen voorbij, allen luid roepend. Enige groepen Kraanvogels vliegen over ons hotel: iedereen heeft ze kunnen horen. Het is een prachtige ochtend : de zon begint op te komen- knal-oranje- en dan komt er ook nog een prachtige Zeearend voorbij vliegen! Nou, mijn dag kan niet meer stuk. Op de terugweg naar het hotel zie ik drie Buizerds en een groep Kramsvogels. Daarna genieten van een heerlijk kopje warme kruidenthee en een uitgebreid ontbijt .

Rond 9 uur vertrekken we naar National Park Jasmund. Via Gingst en Bergen rijden we door Sassnitz heen. Omdat ik al meerdere keren hier geweest ben valt het me op dat er hard gewerkt wordt aan het opknappen en restaureren van de oude huizen en hotels uit de “Badkultur” van rond 1900. Ook worden er nieuwe hotels gebouwd in die oude stijl.

Sassnitz is altijd al–door alle politieke tijden heen- een belangrijke haven- en badplaats en kuuroord geweest. Ook komen er veel toeristen om de nabij gelegen hoge krijtrotsen met de Konigsstuhl (117 m) te bezoeken. De krijtrotsen maken deel uit van het sinds 1990 opgerichte National Park Jasmund .Dat verder bestaat uit een aaneengesloten bosgebied: de Stubnitz ,de aan de krijtrotsen grenzende stranden, beken en moerassen en 603 ha Oostzee.

Vanwege de toeristische druk heeft Erik bedacht om door te rijden naar Ranzow, een gehuchtje ten noorden van het National Park. Daar parkeren we de busjes en lopen we langs de glooiende, omgeploegde velden, de bossen in. We horen en zien Kruisbekken die hoog in de toppen van de dennen zitten. Vooral door de telescopen zijn ze prachtig te zien.

We lopen verder door het bos met zijn vele oude beukenbomen tot we hoog aan de kust bij een uitkijplek komen. Vooral niet recht naar beneden kijken! Maar zie daar: Parelduikers op zee! Iedereen op scherp, want het is moeilijk zoeken tussen de golven. Heel bijzonder, en wat een mooie vogels. Er worden vele, vele foto's geschoten. We blijven maar kijken en besluiten daar ook te lunchen.

Na de lunch en een laatste blik op de Parelduikers lopen we verder door het bos richting de Konigsstuhl. Het wordt steeds drukker op de bospaden: wandelaars, joggers, mountainbikers, paard en wagen (rijden van de grote parkeerplaats naar de Konigsstuhl vv). Er blijkt een groot bezoekerscentrum te zijn geopend: National Zentrum Konigsstuhl. Hier krijgen we een uur ‘vrij’ om rond te snuffelen. Ik kom niet verder dan de winkel (kaarten, postzegels, barnsteen), het is er erg druk (vandaag gratis toegankelijk) dus ik ga weer gauw naar buiten en snuffel rond bij de kraampjes in de tuin. Het uur vliegt voorbij. We verzamelen ons en lopen via een ander route terug naar de busjes in Ranzow.

Nu gaan we naar Tankow op het eiland Ummanz: daar is een vogelkijkhut van waaruit je op de Udarser Wiek kunt kijken: een belangrijke slaappleats van de kraanvogels. Daar verheug ik me erg op, ook ben ik benieuwd om Pension Zum Kraniche¹ terug te zien (daar verbleven we in 2002). Maar op weg daar heen komen we langs de Nonnensee bij Bergen en “ze” zijn thuis: drie zeearenden! Kijken dus !

Als we verzadigd zijn rijden we verder. Het beloofd een mooie avond te worden, de zon schijnt, echt dat mooie namiddag herfstlicht. We zijn te vroeg voor de kraanvogels in Tankov, dus we kunnen nog een wandeling maken over de twee betonstroken(DDR-weg) naar de dijk toe. We zien een dode jonge Ringslang, Reeën(een hinde en twee jongen), er zit een Geelgors

¹ het hotel Zum Kraniche is helaas failliet gegaan: alleen van kraanvogelgasten kan je natuurlijk niet bestaan, dat is wel erg seizoensgebonden, het ligt ver van de bewoonde wereld en kan zich ook niet ontwikkelen met waterrecreatie: de Bodden rond Ummanz zijn beschermd natuurgebied)

op een electriciteitsdraad in het avondlicht en we horen burlende Edelherten in het naburige bos.

Langzamerhand komen ook de Kraanvogels naar hun slaapplaatsen, ver weg boven het water zien we ze vliegen. Een paar keer vliegen er groepen over ons heen zodat we ze goed kunnen zien en horen (ook de jonge vogels). Als de schemering een eind is gevorderd scheuren we ons met moeite los: we moeten naar “huis” waar het diner wacht. Via Waase rijden we over de brug het eiland af (prachtig uitzicht aan beide zijden over het water) en via Mursewiek rijden we naar Liechow. Daar worden we weer hartelijk welkom geheten door de eigenaresse van ons hotel. Er is een heerlijk diner: hühnchen en als klap op de vuurpijl “het toetje” van Rugen: rote krutze!

Verzadigd kruip ik in bed.

Nel van Meijeren

Zondag 23 september 2007: de dag van het Biosphärenreservat

Om kwart over zes opgestaan en opschieten met wakker worden, douchen enz. Om kwart voor zeven: de “Kranen” komen eraan! Lange slierten, de vogels zijn steeds luider te horen. Het is als een ochtendsymfonie die langzaam weer wegebt. Tegen een heldere ochtendlucht vliegen ze pal over ons hotel “Landgasthof Kiebitzort”. Wat een cadeautje!

Zeven uur – een half uur voor het ontbijt – nog even een stukje de weg opgelopen. We zien op de dijk het silhouet van Erik met zijn statief en telescoop. En wie is dat verderop? Het blijkt Nel te zijn die geniet van de ochtendstilte en rust in de natuur.

Er is heel weinig wind, alleen aan de bladeren in de toppen van de struiken is wat beweging. Het Esdoornblad van de paar struiken langs de weg begint al flink bruin en geel te worden. Een Torenvalkje hangt in de lucht. De horizon is nog in de ochtendnevel. Op het asfalt zien we sporen van naaktslakken. En natte voetsporen – van wie? Vogelgeluiden, oa van ganzen klinken van achter te dijk. Nel komt van de dijk terug, ze meldt vier spelende Raven en is nóg onder de indruk van de zó dichtbij overgekomen Kraanvogels.

Half acht, de Huismussen kwetteren er lustig op los in de struik naast onze hotelkamer. Wij doen ons tegoed aan het royale ontbijt, waarvan Franklin zich laat ontvallen dat menigeen in Afrika er een week van kan eten. Maar ja, een vakantiegevoel gaat ook door de maag. En als je de hele dag buiten op pad bent, kun je met z’n allen ook heel wat aan.

Half negen, we vertrekken richting het oosten naar het “Biosphärenreservat”. Langs de weg af en toe die kenmerkende oude bomen, al dan niet beschermd met detonerende vangrail. Herfstbladeren op de weg, bouwland vers omgeploegd en omdat de eg er nog niet overheen is geweest, geeft het vroege ochtendlicht die extra structuur aan het land.

Opeens, wat zit er in die kale boom? Een Buizerd, kale bomen moet je goed in de gaten houden en dat doen we dan ook. Langs de Nonnensee rijden we door via Bergen. Een groep DDR-flats zijn in verschillende kleuren en motieven “geupdated”. Ziet er verrassend uit. Wat kleur in combinatie met vormen kan doen! In de verte de witte toren van jachtslot Granitz, volgens de kaart te beklimmen. Wij volgen de toeristische route langs de Sellinsee maar deze weg loopt vast. En we moeten via de hoofdweg aan de andere kant rijden. We nemen even tijd voor een korte (sanitaire) stop, hier nog Koolmezen, Witte Kwikstaarten en Veldleeuwerik genoteerd. Ook is leuk om te zien hoe ze de bomen hier met een speciale touwconstructie fixeren aan drie palen.

In de verte toeter en rookpluim van het stoomtreintje, de Razende Roeland. Ons doel Moritzdorf is om half elf bereikt. Iedereen kan tot twee uur op eigen manier het veld in. Verschillende groepjes waaieren uit.

Geelgorzen, Veldleeuwerik en Grauwe Gorzen in de top van een struik. De helling eenmaal op geeft deze hoogte een fantastisch uitzicht over het land en het water van Ostsee, Having en Hagensche Wiek. Het is een prachtige zondagmorgen met superzicht. Dit gefilterde, zonnige ochtendblauwe licht, de atmosfeer en de wijdse blik doen me sterk denken aan Nieuw-Zeeland.

Buizerd, Bonte Kraaien, Gekraagde Roodstaart, ook een Heggenmus liet zich horen. Nel spot bovenop het “Alpenweitje” in de volle zon het Grote en Kleine Koolwitje. Zo is het verschil goed te zien. Verder wroetsporen van Wilde Zwijnen.

Een Haas, een Konijn. Even verder mooie volgroeide Parasolzwammen. Erik spot de Goudhaantjes in de dennen. Ons groepje kiest nu ieder zijn eigen weg om te kijken, te lunchen en te genieten. In de verre verte zie je de contouren van enkele anderen van ons.

Paapje, Dwergmeeuw. Een Grauwe Klauwier tussen de rozenbottels, uitgebreid door Erik op de foto gezet. Een “zeer gele” Geelgors, een Huiswaluw. Naast een camping een paar verdwaalde appelbomen met rijpe, smakelijke appels voor onderweg.

Later Zeearend, Gekraagde en Zwarte Roodstaart, Bokje en Erik dacht een Scharrelaar te horen (laten bleek dat het geluid te zijn van Boomkickers). Spreeuwen die zich massaal in een plas badderen. Onderweg ons eerste trabantje gespot, veel lijken er niet meer rond te rijden. Half vier bij de Nonnensee. De Zeearend zit niet op zijn tak. Helemaal om de Nonnensee heen gelopen, duurt ongeveer twee uur. Een ieder kiest zijn eigen variant. Jan en ik blijven in de vogelkijkhut en kunnen in alle rust vele eendensoorten nog eens goed observeren.

De Dodaarzen zijn grappig, ze zijn veel in de buurt van Meerkoeten en eenden. Halen ze zo beter hun kostje op? Naast Dodaars, Tafeleenden met hun hoge voorhoofd, Meerkoeten, Krakeenden, Knobbelzwanen, Kuifeenden, Smienten en op afstand Kraanvogels gehoord. Dan even kort naar het hotel om om half zeven met de liefhebbers voor het Kraanvogelschouwspel naar de observatiehut “Zum Kranich” te rijden. Onderweg Canadese en Grauwe Ganzen en een grote Spreeuwenwolk.

Een heldere avond met een rode zonsondergang, kri, kri! Hele groepen komen eraan. Het is tien voor zeven en we zijn ondertussen druk met de muggen weg te slaan. We zien Grauwe Ganzen en Kieviten in de lucht en Ringmussen in de bosjes.

En dan... tot verbazing en verrassing plotseling achter ons een concert van Boomkickers. Ze zijn ca 4-5 cm, groen met wat zwart op zij. Met hun “hechtschijfjes” aan de toppen van hun vingers en tenen geplakt aan de takken van een vlierstruik. Het geluid (van de mannetjes) houdt even abrupt op als het begon, en we hebben ze latere avonden niet meer gehoord. De Boomkickers zijn goed voor de “diversenlijst” van Nel voor ons reisverslag, evenals trouwens de langskomende vleermuis.

We moeten terug om op tijd (half acht) aan tafel te zijn, maar er komt nog een groep Kraanvogels recht over ons. Erik hoort zelfs een piep van een jong ertussen. De thuisblijvers waren echter ook dik tevreden want over het hotel kwamen eveneens Kraanvogels. Snel aan tafel en daarna rest ons nog de laptop-fotovoortelling van Erik. Een mooie techniek om onze waarnemingen nog eens superduidelijk te zien. Zelfs de fraaie zonsondergang is gevangen op zijn scherm.

Om kwart over negen gaan de liefhebbers nog “lijsten”. Zes nieuwe soorten brengen het aantal vandaag op 128. Ondertussen is het tien uur en eindigt deze welbestede dag.

Erica en Jan de Koning

Foto's Falsterbo

◀ Middelste Zaagbek, man in eclipskleed
(foto Erik Eggenkamp)

Uitzicht over Nabben met vuurtoren ▶
(foto Jannie Kassies)

Er is er een jarig, hoera, hoera ▼

Foto's Rügen

▲ Boomkikker (Foto Erik Eggenkamp)

◀ Zwavelzwam (Foto Jannie Kassies)

▼ Kraanvogels (Foto Erik Eggenkamp)

Maandag 24 september 2007: de dag van het Vorpommersche Boddenlandschaft

De laatste dag op Rügen. Vroeg uit bed en naar de dijk om de Kraanvogels langs te zien vliegen. De zon kwam bloedrood op. Daar sta je tussen het riet en in de verte hoor je het geluid van de naderende vogels. Zouden ze voldoende dichtbij komen om ze op de foto te zetten? Ze vlogen niet pal boven ons hoofd zoals gisteren, maar er staan wat silhouettes op het beeld.

Na het weer prima verzorgde ontbijt naar Stralsund. De brug ging pal voor onze neus open. Dat werd wachten, maar daar hebben we van genoten. Er klonk vrolijke marsmuziek waarop enthousiast gehuppeld werd: we hebben muziek gemist deze vakantie. Op het water kwamen twee opleidingsschepen (waarschijnlijk van de koopvaardij) voorbij: tweemasters met de bemanning op het dek en een man in het kraaiennest. Een mooi gezicht.

We reden via Klausdorf naar de Boddenkust. Onderweg zagen we o.a. Wulpen, Grauwe en Canadese ganzen en wolken Spreeuwen. We wandelden een mooi stuk in het Nationalpark Vorpommersche Boddenlandschaft, waar het informatiecentrum werd bezocht. We dachten wadden vol met steltlopers te vinden, maar dat viel tegen. Heel veel knobbelzwanen, wat Aalscholvers, Smienten en een aantal zangvogeltjes leek alles te zijn totdat we de Reuzenster langs zagen vliegen. Toch nog een bijzondere waarneming!

Vervolgens bezochten we het kraanvogelinformatiecentrum in Gross Mohrdorf, waar wat cadeautjes werden gekocht. Hiervandaan hebben we een weg gereden waar heel veel Kraanvogels aan het foerageren waren. We konden ze prachtig zien, stopten en maakten foto's, maar werden even later aangehouden. We hadden een 'verboden te stoppen'-bord genegeerd. Het was wel opgemerkt, maar niet gelezen. We kregen uitleg waarom de Kraanvogels niet verstoord mogen worden en schaamden ons.

Op de weg terug naar Stralsund dacht Erik binnendoor de haven te kunnen bereiken, maar dat lukte niet. We hebben via een zeer landelijk weggetje een rondje gereden.

Op veler verzoek toch nog drie kwartier 'cultuur'. We stopten bij Stralsund en konden nog eventjes de sfeer in de stad proeven en langs wat oude gebouwen lopen of iets drinken op een terrasje bij de Nicolaikirche.

Terug naar Kiebitzort voor diner en koffers pakken.

Ilse Jonker

Dinsdag 25 september 2007: de dag waarop wij weer huiswaarts keerden

Aan alles komt een eind, zo ook aan deze reis. Veel dingen kunnen vandaag voor een (hopelijk voorlopig) laatste keer worden gedaan, zoals het bekijken van de overvliegende kraanvogels bij het boddenlandschaft bij het pension. Bijna iedereen maakt hier gebruik van.

Aan de andere kant schijnt de weersverwachting voor vandaag in schril contrast te staan met het weer van de afgelopen dagen. Waar wij op ons verblijf op Rügen schitterend najaarsweer hebben gehad, komt vandaag vanuit het westen een regenfront opzetten volgens de weersdeskundigen. Nou ja, naar huis dan maar.

Na het ontbijt regel ik de laatste zaken met de zeer vriendelijke eigenaresse van het pension, , pakken Ben en ik onze bussen weer vol met de bagage, maken we nog een groepsportret en nemen we afscheid van Rügen.

Onderweg – nog op Rügen – beleven we nog een hachelijk moment. Ik zie rechts vooruit vanuit de struiken langs de weg waarop we rijden, een ree verschijnen met de intentie om vóór de bus nog over te steken. En die intentie ook uitvoert. Ik minder wat vaart zodat het dier veilig de overkant kan bereiken. Op dat moment komt er in een flits een tweede exemplaar vanuit de struiken rennen. In diezelfde flits realiseer ik me dat ik met heel schielijk remmen de kans loop om de controle over de bus te verliezen en daarbij de deelnemers in gevaar zou

brengen. Nog steeds in diezelfde flits besluit ik om gas te geven in een poging de ree vóór te blijven. Mijn opzet lijkt te slagen, het dier lijkt ook mee te helpen door te proberen om te draaien en terug te rennen. Helaas glijdt het dier op dat moment uit op het asfalt en maakt een schuiver. Daarbij komt ze met haar flank tegen de zijkant van het busje. In mijn zijspiegel zie ik dat ze gelukkig weer opstaat en in staat is om terug te rennen naar de struiken voordat onze tweede bus eraan komt. We komen allemaal – inzittenden, chauffeur en ree – met de schrik vrij. Ook de bus blijkt geen schade aan deze actie te hebben overgehouden.

We vervolgen onze weg: we hebben nog een lange reis voor de boeg. Ik zorg ervoor dat we buiten Stralsund via de kortste weg op de snelweg terecht komen. Het weer begint te betrekken en eenmaal op de snelweg verloopt de rest van de reis in de regen. Het einde van onze vakantie is goed getimed. Na een lunchpauze en enkele tussenstops voor tanken en sanitair komen we op het vooraf geschatte tijdstip aan bij Station Deventer, zodat iedereen nog op een stichtelijk tijdstip thuis kan komen.

Een leuke reis met een zeer gezellige groep is hiermee tot een einde gekomen.

Erik Eggenkamp

Lijst van vogelwaarnemingen KNNV-reis Falsterbo/Zweden & Rügen/Duitsland september 2007

Nederlandse naam	Engelse naam	Wetenschappelijke naam	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Roodkeelduiker	Red-throated diver	<i>Gavia stellata</i>	X										
Parelduiker	Black-throated diver	<i>Gavia arctica</i>							X				
Dodaars	Little grebe	<i>Tachybaptus ruficollis</i>		X				X		X	X		
Fuut	Great crested grebe	<i>Podiceps cristatus</i>	X		X				X	X			
Aalscholver	Great cormorant	<i>Phalacrocorax carbo</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Kleine zilverreiger	Little egret	<i>Egretta garzetta</i>							X				
Grote zilverreiger	Great white egret	<i>Egretta alba</i>							X				
Blauwe reiger	Grey heron	<i>Ardea cinerea</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Ooievaar	White stork	<i>Ciconia ciconia</i>	X										
Knobbelzwaan	Mute swan	<i>Cygnus olor</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Grauwe gans	Greylag goose	<i>Anser anser</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Grote Canadese gans	Greater Canada goose	<i>Branta canadensis</i>				X	X		X	X	X		
Brandgans	Barnacle goose	<i>Branta leucopsis</i>				X	X						
Bergeend	Common shelduck	<i>Tadorna tadorna</i>			X	X		X					
Smient	Eurasian wigeon	<i>Anas penelope</i>		X	X	X	X	X	X	X	X		
Krakeend	Gadwall	<i>Anas strepera</i>		X						X			
Wintertaling	Common teal	<i>Anas crecca</i>		X	X	X	X	X	X		X		
Wilde eend	Mallard	<i>Anas platyrhynchos</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Pijlstaart	Northern pintail	<i>Anas acuta</i>		X	X	X		X			X		
Slobeend	Northern shoveler	<i>Anas clypeata</i>		X		X	X	X		X			
Tafeleend	Common pochard	<i>Aythya ferina</i>	X					X		X			
Kuifeend	Tufted duck	<i>Aythya fuligula</i>	X	X	X	X	X	X	X	X			
Eider	Common eider	<i>Somateria mollissima</i>	X	X	X	X	X	X					
Zwarte zeeëend	Common scoter	<i>Melanitta nigra</i>						X					
Brilduiker	Common goldeneye	<i>Bucephala clangula</i>		X	X	X	X	X		X			
Middelste zaagbek	Red-breasted merganser	<i>Mergus serrator</i>			X	X		X					
Grote zaagbek	Goosander	<i>Mergus merganser</i>			X	X		X	X	X			
Wespendief	European honey buzzard	<i>Pernis apivorus</i>				X	X						
Rode wouw	Red kite	<i>Milvus milvus</i>	X		X	X						X	
Zeearend	White-tailed eagle	<i>Haliaeetus albicilla</i>						X	X		X		
Bruine kiekendief	Marsh harrier	<i>Circus aeruginosus</i>	X	X	X	X	X		X		X		

Lijst van vogelwaarnemingen KNNV-reis Falsterbo/Zweden & Rügen/Duitsland september 2007

Nederlandse naam	Engelse naam	Wetenschappelijke naam	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Blauwe kiekendief	Hen harrier	Circus cyaneus			X				X				
Havik	Northern goshawk	Accipiter gentilis				X	X				X		
Sperwer	Eurasian sparrowhawk	Accipiter nisus	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Buizerd	Common buzzard	Buteo buteo	X	X	X	X	X		X	X	X	X	
Ruigpootbuizerd	Rough-legged buzzard	Buteo lagopus	X										
Steenarend	Golden eagle	Aquila chrysaetos			X								
Torenavalk	Common kestrel	Falco tinnunculus	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Roodpootvalk	Red-footed falcon	Falco vespertinus		X									
Smelleken	Merlin	Falco columbarius			X								
Boomvalk	Eurasian hobby	Falco subbuteo		X	X		X				X		
Slechtvalk	Peregrine falcon	Falco peregrinus		X		X							
Patrijs	Grey partridge	Perdix perdix						X					
Fazant	Common pheasant	Phasianus colchicus	X		X		X	X		X			
Waterral	Water rail	Rallus aquaticus								X			
Waterhoen	Common moorhen	Gallinula chloropus		X									
Meerkoet	Eurasian coot	Fulica atra	X		X	X	X	X		X	X		
Kraanvogel	Common crane	Grus grus						X	X	X	X	X	
Scholekster	Eurasian oystercatcher	Haematopus ostralegus	X	X		X	X						
Kluut	Pied avocet	Recurvirostra avosetta			X								
Bontbekplevier	Common ringed plover	Charadrius hiaticula				X	X						
Goudplevier	European golden plover	Pluvialis apricaria		X		X			X				
Zilverplevier	Grey plover	Pluvialis squatarola		X	X	X	X	X			X		
Kievit	Northern lapwing	Vanellus vanellus	X	X	X	X	X		X	X	X		
Kanoet	Red knot	Calidris canutus				X	X						
Kleine strandloper	Little stint	Calidris minuta					X						
Bonte strandloper	Dunlin	Calidris alpina		X	X	X	X	X					
Kemphaan	Ruff	Philomachus pugnax				X							
Bokje	Jack snipe	Lymnocyptes minimus								X			
Watersnip	Common snipe	Gallinago gallinago		X			X		X				
Rosse grutto	Bar-tailed godwit	Limosa lapponica			X	X	X	X					
Wulp	Eurasian curlew	Numenius arquata			X	X	X	X			X		
Zwarte ruiters	Spotted redshank	Tringa erythropus		X		X							
Tureluur	Common redshank	Tringa totanus				X		X	X				
Groenpootruiter	Greenshank	Tringa nebularia		X	X	X	X	X					

Lijst van vogelwaarnemingen KNNV-reis Falsterbo/Zweden & Rügen/Duitsland september 2007

Nederlandse naam	Engelse naam	Wetenschappelijke naam	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Witgatje	Green sandpiper	Tringa ochropus		X									
Oeverloper	Common sandpiper	Actitis hypoleucos				X		X					
Steenloper	Ruddy turnstone	Arenaria interpres			X								
Jager (onbepaald)	Jaeger/skuu (undecisive)	Stercorarius spec.				X		X					
Dwergmeeuw	Little gull	Larus minutus	X							X	X		
Kokmeeuw	Black-headed gull	Larus ridibundus	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Stormmeeuw	Common / Mew gull	Larus canus		X	X	X	X			X			
Kleine mantelmeeuw	Lesser black-backed gull	Larus graellsii	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Zilvermeeuw	European herring gull	Larus argentatus	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Grote mantelmeeuw	Great black-backed gull	Larus marinus		X	X	X	X	X	X				
Reuzenster	Caspian tern	Sterna caspia										X	
Grote stern	Sandwich tern	Sterna sandvicensis		X	X	X	X	X		X	X		
Visdiefje	Common tern	Sterna hirundo	X			X				X			
Noordse stern	Arctic tern	Sterna paradisaea				X							
Holenduif	Stock dove	Columba oenas		X		X	X						
Houtduif	Common wood pigeon	Columba palumbus	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Turkse tortel	Eurasian collared dove	Streptopelia decaocto	X										
Zomertortel	European turtle dove	Streptopelia turtur			X								
Gierzwaluw	Common swift	Apus apus			X	X	X						
Groene specht	European green woodpecker	Picus viridis					X						
Zwarte specht	Black woodpecker	Dryocopus martius			X				X	X			
Grote bonte specht	Great spotted woodpecker	Dendrocopus major							X	X	X		
Veldleeuwerik	Eurasian skylark	Alauda arvensis					X		X	X	X		
Oeverzwaluw	Sand martin	Riparia riparia			X	X				X			
Boerenzwaluw	Barn swallow	Hirundo rustica	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Huiszwaluw	Common house martin	Delichon urbica	X	X	X	X	X	X		X	X		
Boompieper	Tree pipit	Anthus trivialis		X	X	X	X	X	X	X			
Graspieper	Meadow pipit	Anthus pratensis		X	X	X	X	X	X	X	X		
Roodkeelpieper	Red-throated pipit	Anthus cervinus	X										
Gele kwikstaart	Blue-headed wagtail	Motacilla flava		X	X	X	X	X	X				
Noordse kwikstaart	Grey-headed wagtail	Motacilla thunbergi		X									
Grote gele kwikstaart	Grey wagtail	Motacilla cinerea	X	X		X	X	X					
Witte kwikstaart	White wagtail	Motacilla alba	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Winterkoning	Winter wren	Troglodytes troglodytes			X		X	X	X	X	X		

Lijst van vogelwaarnemingen KNNV-reis Falsterbo/Zweden & Rügen/Duitsland september 2007

Nederlandse naam	Engelse naam	Wetenschappelijke naam	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Heggemus	Dunnock	<i>Prunella modularis</i>		X	X		X			X	X		
Roodborst	European robin	<i>Erithacus rubecula</i>		X	X	X	X	X	X	X	X		
Gekraagde roodstaart	Common redstart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>								X			
Zwarte roodstaart	Black redstart	<i>Phoenicurus ochruros</i>								X	X		
Paapje	Whinchat	<i>Saxicola rubetra</i>		X						X			
Tapuit	Northern wheatear	<i>Oenanthe oenanthe</i>		X	X	X	X		X	X			
Merel	Common blackbird	<i>Turdus merula</i>				X			X	X	X		
Kramsvogel	Fieldfare	<i>Turdus pilaris</i>		X		X	X	X	X	X	X		
Zanglijster	Song thrush	<i>Turdus philomelos</i>		X			X	X					
Koperwiek	Redwing	<i>Turdus iliacus</i>	X										
Zwartkop	Blackcap	<i>Sylvia atricapilla</i>									X		
Tjiftjaf	Northern chiffchaff	<i>Phylloscopus collybita</i>		X		X	X			X	X		
Fitis	Willow warbler	<i>Phylloscopus trochilus</i>		X						X			
Goudhaantje	Goldcrest	<i>Regulus regulus</i>		X	X		X	X	X	X	X		
Vuurgoudhaantje	Firecrest	<i>Regulus ignicapillus</i>							X		X		
Grauwe vliegenvanger	Spotted flycatcher	<i>Muscicapa striata</i>							X				
Staartmees	Long-tailed tit	<i>Aegithalos caudatus</i>									X		
Glanskop of Matkop	Marsh tit or Willot tit	<i>Parus palustris</i> of <i>montanus</i>							X				
Pimpelmees	Blue tit	<i>Parus caeruleus</i>		X		X	X	X	X	X	X		
Koolmees	Great tit	<i>Parus major</i>		X		X	X	X	X	X	X		
Boomklever	Eurasian nuthatch	<i>Sitta europaea</i>			X				X	X	X		
Taigaboomkruiper	Eurasian treecreeper	<i>Certhia familiaris</i>				X							
Boomkruiper	Short-toed treecreeper	<i>Certhia brachydactyla</i>										X	
Grauwe klauwier	Red-backed shrike	<i>Lanius collurio</i>								X	X		
Gaai	Eurasian jay	<i>Garrulus glandarius</i>				X			X	X	X		
Ekster	Common magpie	<i>Pica pica</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Kauw	Western jackdaw	<i>Corvus monedula</i>	X	X	X	X	X	X		X	X		
Roek	Rook	<i>Corvus frugilegus</i>	X		X		X	X		X	X		
Bonte kraai	Hooded crow	<i>Corvus cornix</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Zwarte kraai	Carrion crow	<i>Corvus corone</i>	X										
Raaf	Common raven	<i>Corvus corax</i>			X			X	X				
Spreeuw	Common starling	<i>Sturnus vulgaris</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
Huisemus	House sparrow	<i>Passer domesticus</i>			X				X	X	X		
Ringmus	Eurasian tree sparrow	<i>Passer montanus</i>				X			X	X	X		

Lijst van vogelwaarnemingen KNNV-reis Falsterbo/Zweden & Rügen/Duitsland september 2007

Nederlandse naam	Engelse naam	Wetenschappelijke naam	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Vink	Common chaffinch	Fringilla coelebs		X	X	X	X	X	X	X	X		
Keep	Brambling	Fringilla montifringilla		X	X	X	X	X		X	X		
Groenling	European greenfinch	Chloris chloris		X	X	X	X	X		X	X		
Putter	European goldfinch	Carduelis carduelis		X		X	X	X	X	X	X		
Sijs	Eurasian siskin	Carduelis spinus		X	X	X	X	X	X	X	X		
Kneu	Common linnet	Carduelis cannabina		X		X			X	X	X		
Kruisbek	Common crossbill	Loxia curvirostra							X				
Appelvink	Hawfinch	Coccothraustes. coccothraustes								X			
Geelgors	Yellowhammer	Emberiza citrinella			X				X	X	X		
Rietgors	Common reed bunting	Emberiza schoeniclus		X	X				X	X	X		
Grauwe gors	Corn bunting	Miliaria calandra						X	X	X	X		
				84	103	117	120	132	133	139	142	143	
Aantal soorten													

Overige Waarnemingen Zweden		Overige Waarnemingen Rügen	
Vlinders	Overige diersoorten	Vlinders	Overige diersoorten
Groot Koolwitje (Pieris brassicae)	Grijze Zeehond	Groot Koolwitje (Pieris brassicae)	Mestkever
Klein Koolwitje (Pieris rapae)	Haas	Klein Koolwitje (Pieris rapae)	Ree
Kleine Vuurvlinder (Lycaena phlaeas)	Konijn	Kleine Vuurvlinder (Lycaena phlaeas)	Damhert
Atalanta (Vanessa atalanta)	Ree	Atalanta (Vanessa atalanta)	Edelhert (gehoord burlend)
Kleine Vos (Aglais urticae)	Vos	Kleine Vos (Aglais urticae)	Haas
	Sabelsprinkhaan	Dagpauwoog (Inachis io)	Konijn
		Citroenvlinder (Gonepteryx rhamni)	Wild Zwijn (vraatsporen)
			Gewone pad (Bufo bufo)
			Dode jonge ringslang (Natrix natrix)
			Vos (opvallende grijze vacht)
			Salamander (dood) gevangen door jonge grauwe klauwier.
			Boomkikker (Hyla arborea)

Achterblad: juveniele Grauwe Klauwier (foto Erik Eggenkamp)

